

Resum

Executiu

Castellar
L'Oliveral

estratègia participativa de barri

Crèdits

Castellar-l'Oliveral
Estratègia Participativa de Barri
2022

Capítol

Resum executiu

Idioma

Valencià

Iniciativa

Regidoria de Participació Ciutadana i Acció Veïnal
Ajuntament de València

Contracte

Assistència tècnica per a dos processos participatius en els territoris de Malilla i Castellar-Oliveral
Lote 2: Castellar-Oliveral

Redacció

Crea 360 SL

Maquetació

Estudi La Base

AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

Índex de continguts

INTRODUCCIÓ	4
OBJECTIUS	5
METODOLOGIA	6
CONTEXT I DIAGNÒSTIC	8
RESULTATS: PLA D'ACCIÓ	21

Introducció

En l'última dècada, la participació ciutadana activa s'ha convertit en un dels elements bàsics en l'acció de govern i en l'administració de les entitats locals. Així ho recull expressament el Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de València, l'administració pública impulsora de l'Estratègia Participativa de Barri de Castellar-Oliveral.

És precisament en la participació veïnal on l'acció municipal ha de trobar la inspiració per al disseny de polítiques útils i justes. Per aquest motiu, l'administració pública ha adquirit el compromís d'activar els dispositius perquè aquesta participació ciutadana s'articule de manera horitzontal i inclusiva.

En aquest context, les estratègies de barri són processos de treball col·lectiu per al foment d'aquesta cultura participativa amb un objectiu concret: establir un marc estratègic participat de futur per a l'aplicació de les polítiques municipals en Castellar-l'Oliveral.

En el present document s'ofereix un resum de l'Estratègia Participativa d'un dels barris

de l'extrem sud de la ciutat de València.

Amb un marcat caràcter propi, tradicional i d'horta, el barri de Castellar-Oliveral ha mantingut una postura ferma en la defensa de la governança multinivell i en la descentralització de l'administració local. No debades, aquesta estratègia que ara es presenta ha sigut una de les principals demandes de l'Associació de Veïns i Veïnes de Castellar-Oliveral durant els últims anys, conscients com són de la necessitat d'articular respostes dissenyades conjuntament davant dels importants reptes de futur que es presenten: sobirania alimentària i energètica, mobilitat alternativa, infraestructura verda i resiliència al canvi climàtic, noves vulnerabilitats o un mercat de treball canviant, entre d'altres.

Així, amb la vocació de prendre partit i d'apostar per l'articulació de la ciutadania per la cosa pública, és com naix aquesta Estratègia Participativa de Castellar-Oliveral: per a pensar-nos des del present i projectar conjuntament futur on totes i tots tinguen cabuda.

Objectius

Definir un nou model de barri des del punt de vista del desenvolupament social, mediambiental, climàtic, urbà, comercial... a partir de la participació dels agents del territori.

Integrar els diversos agents del barri en aquest procés de disseny de l'Estratègia, atenent especialment els grups amb característiques especials com ara la joventut, les dones, la gent gran, migrants...

Fomentar la cohesió del barri, integrant tota la ciutadania i transversalitzant mirades com la perspectiva de gènere o l'enfocament intergeneracional.

Propiciar la reflexió col·lectiva i compartida entorn del model socioterritorial i a l'acció de govern, implicant la ciutadania, els sectors privats i els poders públics locals en tot el procés.

Detectar, identificar i diagnosticar les necessitats reals actuals i potencialitats del barri, agrupant-les per àrees de gestió: economia i ocupació, patrimoni, medi ambient i agricultura, urbanisme i infraestructures, governança i ciutadania...

Incentivar la creació de xarxes de col·laboració i grups de treball de barri en àmbits com ara el sector comercial, l'horta, joventut, dones...

Sistematitzar la documentació recopilada i aportada per les entitats públiques i privades per a establir un informe final que continga propostes d'actuació concretes amb criteris d'eficiència i eficàcia.

Metodologia

L'Estratègia Participativa de Castellar-Oliveral naix amb la vocació de convertir-se en una guia per a l'aplicació de les polítiques públiques d'àmbit municipal per part de l'Ajuntament de València. Amb tot, la voluntat de l'administració pública valenciana és encetar amb aquesta ferramenta una nova relació amb la ciutadania a través de la seua participació activa en el disseny de les seues polítiques. Per aquest motiu, la **metodologia** desenvolupada per a l'elaboració de l'Estratègia Participativa de Castellar-Oliveral ha combinat diverses tècniques per tal d'abastar tot el ventall d'agents existents al territori, tant al mateix barri com a l'àmbit institucional. Depenent del perfil de la persona participant, així com de la informació que es pretenia obtenir, aquestes tècniques s'han desenvolupat en entorns més formals o, per contra, en espais més oberts i accessibles a un perfil més transversal.

La vocació inclusiva del procés ha determinat d'una forma contundent les dinàmiques implementades a Castellar-l'Oliveral. Tot açò per a assolir **quatre fases** ben diferenciades però estretament relacionades:

Diagnòstic tècnic

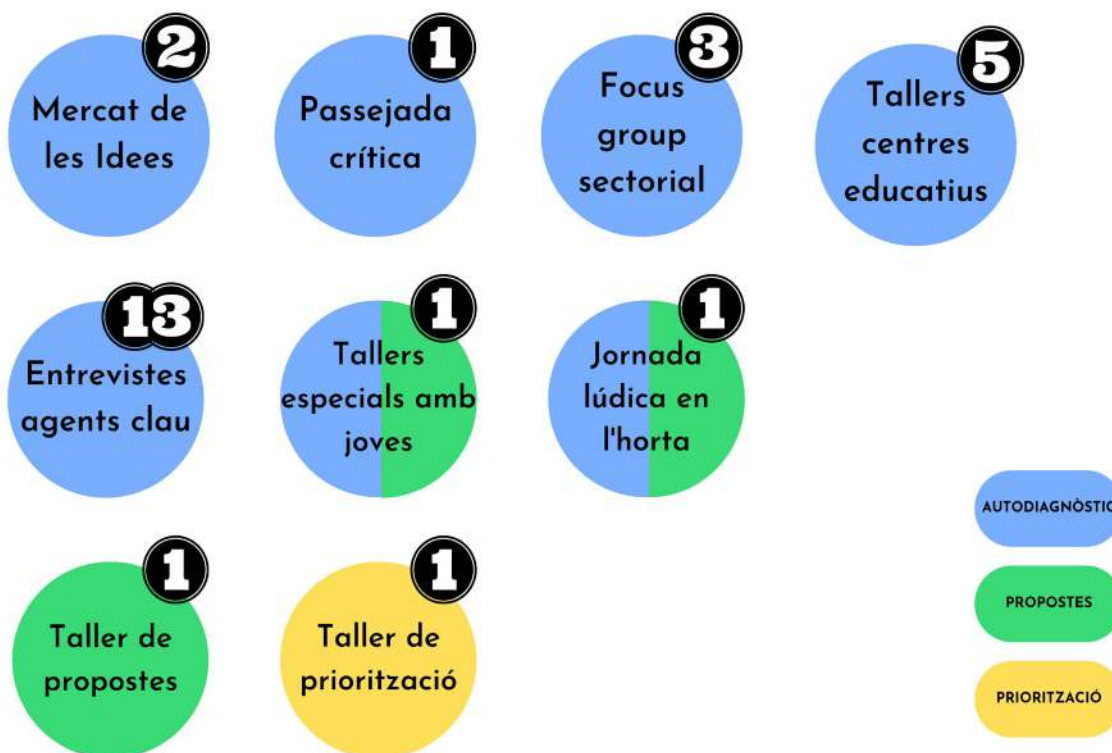
Autodiagnòstic participat

Elaboració de propostes

Priorització i consensos

La metodologia dissenyada s'ha estructurat al voltant de **cinc blocs de treball** que s'han combinat durant les quatre fases mencionades anteriorment: accions de

carrer, sessions específiques de treball en grup, activitats als centres educatius, entrevistes personals i tallers oberts a la ciutadania.

Com dèiem, cadascuna de les activitats plantejades ha estat dissenyada per a aconseguir amb uns objectius definits prèviament i s'ha emmarcat en una fase del procés determinada. En la imatge anterior hi ha una representació gràfica de totes les activitats celebrades, així com de la fase en la qual estaven emmarcades.

Pel que fa a les **accions de carrer**, se n'han realitzat un total de 4: dos mercats de les idees, una passejada crítica i una activitat especial en l'horta del barri. Les **sessions específiques de treball en grup**, un total de 4, s'han estructurat al voltant de quatre temàtiques diferenciades i s'han convocat a persones concretes estretament relacionades amb cada àmbit: sectors productius, teixit associatiu, cures i gent gran i joventut. Els

tallers amb infants i adolescents, un total de 5 sessions, s'han celebrat al CEIP Castellar-Oliveral i a l'IES El Ravatxol. Pel que fa a les **entrevistes personals**, se n'han realitzat un total de 13, tot i que algunes d'elles incloïen a diverses persones al mateix temps en ser representants d'una mateixa entitat, com ha sigut el cas de l'Associació de Veïnes i Veïns, la Falla de Castellar o la Cooperativa Elèctrica. I, per últim, s'han celebrat dos **tallers oberts a la ciutadania** en la recta final del procés: un taller per a la confecció de propostes i un taller per a la prioritització de les mateixes.

Context i diagnòstic

PRESENTACIÓ

Castellar-l'Oliveral és la pedania més gran del districte de Pobles del Sud de València amb més de 6.800 habitants i la segona més gran de tota la ciutat. El seu territori, que abasta l'extrem sud de la capital valenciana, ocupa una extensió de 2,99 km². Té el seu origen en una alqueria i en una xicoteta ermita. Fins al primer quart del segle XIX predominava un urbanisme disseminat. Des del moment es va anar configurat un nucli més compacte entorn a l'Església. A les dècades 50 i 60 del segle XX es va viure un auge immobiliari i demogràfic, motivat per la vinguda de població disseminada. Actualment existeixen 3.310 habitatges al Castellar-l'Oliveral. El 48% d'aquests es van construir entre 1961 i 1980. El barri de Castellar-l'Oliveral mostra una morfologia urbana compacta i linial. La distribució dels seus carrers i l'entramat urbà es reparteix a una vora i a l'altra del carrer Principal i Vicent Puchol. De sud a nord, el barri es pot recórrer a peu en menys de 20 minuts.

Després de la Gran Riuada de València de 1957 i la promulgació del Pla Sud que va provocar el desviament de riu, el Castellar-l'Oliveral va quedar totalment separat de la resta de la ciutat de València. El desviament del riu Túria per la part sud de la ciutat va suposar l'expropiació i destrucció de 280 hectàrees d'horta productiva, cases i patrimoni. Aquest va ser el primer pas que ha derivat en un aïllament total d'un barri que ara es troba al mig d'una illa d'infraestructures, que encara adoleix d'aquest trencament amb el centre de la ciutat i que reclama una compensació per totes les carències que arrossequen.

La configuració de Castellar-l'Oliveral ve determinada totalment per l'omnipresència de l'horta. L'entramat urbà principal està completament envoltat per terrenys d'horta productiva. A Castellar-l'Oliveral es diferencien dues zones de classificació del sòl: la zona urbanitzada residencial (53 hectàrees) i la zona rural protegida (246 hectàrees). El Nucli Històric Tradicional (NHT) compta amb la catalogació com a Bé de Rellevància Local (BRL) des de l'any 2015. Aquesta catalogació suposa una excepcionalitat que obliga a treballar una planificació que garantisca la preservació i millora dels aspectes intrínsecs de la identitat del poble, promovent la seua conservació i la recuperació patrimonial.

El barri de Castellar-l'Oliveral compta amb una Alcaldia de Barri, ubicada a l'edifici de la Cebera. Dues persones integren aquesta Alcaldia, una tècnic que atén les tasques administratives i l'atenció al públic; i l'alcaldeessa del barri, en aquests moments càrrec que ostenta Merche Alabau per designació directa de l'Alcaldia de València.

DADES BÀSIQUES DEL DIAGNÒSTIC TÈCNIC

DEMOGRAFIA

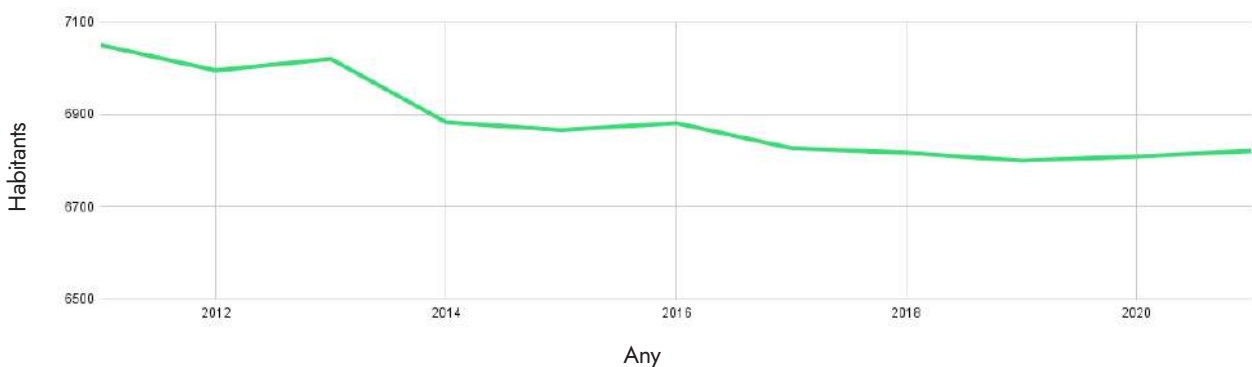
El Castellar-l'Oliveral té una població de 6.809 habitants (Padró Municipal d'Habitants, 2021), tenint per tant una densitat de població de 22,8 hab/km².

A grans trets s'observa una població envellida, predominant la gent de més de 45 anys. La mitjana d'edat es troba en 45,1 anys. Si la tendència es consolida, els pròxims lustres el tronc principal d'habitants començarà a entrar dins dels rangs de la tercera edat, la qual cosa comportarà un gran percentatge de població envellida. La taxa de dependència es troba en el 58,4%, 4 punts percentuals per damunt de la mitjana de la ciutat. Aquest fet vincula de forma directa amb una taxa d'envelliment elevada que supera les mitjanes provincials

i autonòmiques. A banda, les dades extretes del diagnòstic tècnic mostren la dificultat de retenir població i l'absència d'un reemplaçament generacional.

El 76% de la població del Castellar-l'Oliveral té el seu origen en el municipi de València en el seu conjunt. Un 9% el componen persones d'origen estranger. De la mateixa comarca, l'Horta, prové el 3% de la població, mentre que el 3% restant prové d'altres municipis de la comunitat autònoma. A banda, pel que fa al perfil socioeducatiu, el 30% de la població posseeix el graduat escolar (o equivalent), un 26% batxiller, un 26% estudis primaris i un 1% cap mena d'estudis. El 17% restant no és computable per ser persones menors de 18 anys.

GRÀFIC 1.
EVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA DE CASTELLAR-L'OLIVERAL (2011-2021).

Font: Padró Municipal d'Habitants (2021).

CONNEXIONS I INFRAESTRUCTURES

El barri de Castellar-l'Oliveral es connecta amb el centre de la ciutat de València a través de dos vies fonamentalment: la V-31/ Av. Ausiàs March (accedint a ella des del Camí de Vaques) i la V-30/Carrera Font En Corts (eixint direcció nord per l'avinguda Ruíz i Comes). En tots dos casos s'ha de salvar el nou llit del riu Túria per a accedir a aquesta anella principal de la ciutat. Pel que fa a la connectivitat amb l'àrea metropolitana de València, l'eixida direcció oest pel Camí de Vaques també desemboca en la V-31.

La connexió de transport públic del poble de Castellar-l'Oliveral amb la resta de la ciutat de València és una de les principals mancances en serveis. Com avançàvem és amunt, estar envoltat d'infraestructures de transport no ha suposat per al barri tenir una millor connectivitat. En l'actualitat, el transport públic que passa pel Castellar-l'Oliver son dos línies d'autobús (14 i 23 de l'EMT).

La connexió de Castellar-l'Oliveral amb el medi natural que l'envolta és quelcom inevitable. A l'indar oest del barri troben la zona de la marjal primer i l'Albufera de València. Aquest espai, a part de ser un Parc Natural, és un Lloc d'Interès Comunitari (LIC) i una Zona d'Especial Protecció per als Ocells (ZEPA). Actualment el barri de Castellar-l'Oliveral compta amb 7 jardins públics i una zona d'infraestructura verda d'acompanyament viari (rodona amb arbrat). En total, més de 6.600 metres quadrats d'infraestructura verda amb diversitat de tipologia, serveis o elements de mobiliari disponibles en cadascuna d'elles.

La mobilitat i el transport estan marcades indiscutiblement per l'omnipresència del vehicle privat a quasi tots els espais del barri. Carrers estrets amb aparcament a dues bandes, solars convertits en aparcaments i la vora entre urbanització i horta com a últim recurs per a l'estacionament són la tònica general que es repeteix en tot el territori.

El barri Castellar- l'Oliveral compta actualment amb 7 centres educatius. Per a l'ensenyament de l'educació infantil hi ha dos centres: el Centre Privat d'Educació Infantil 1r Cicle La Papallona i el Col·legi d'Educació Infantil i Primària Castellar-Oliveral. D'altra banda, està el Col·legi Concertat 'Nuestra Señora del Rosario' de Castellar, on es pot cursar des d'educació infantil fins a educació secundària. També compta amb l'Institut d'Educació Secundària El Ravatxol, on s'imparteix batxillerat, en les branques de Ciències i Humanitats i Ciències Socials, i un cicle de formació bàsica de cuina i restauració. A més, a una de les vores urbanes del barri s'ubica el Centre d'Educació Especial Públic Rosa Llácer, per a persones amb diversitat funcional. A aquestes dotacions caldria sumar les dues escoles privades de música: l'Escola de Música Santa Cecília Castellar-Oliveral i l'Escola de Música Centre Instructiu Musical Castellar-Oliveral.

Pel que respecta a infraestructures dedicades a la salut de les persones, el barri compta amb un Centre de Salut ubicat a l'artèria principal, al carrer de Vicent Puchol número 11. Aquest centre ofereix servei de Medicina Familiar, Infermeria, Pediatria, Comare i

Assistència Social. Aquest centre públic és el centre de referència de tota la ciutadania resident en els Pobles del Sud.

Pel que respecta al departament de serveis socials adscrit al barri, aquest és el Centre Municipal de Serveis Socials de Quatre Carreres, ubicat al carrer de l'Arabista Ambrosio Huici, al barri d'En Corts. També val a dir que al Centre Cívic La Cebera s'ofereix un servei molt important per a la salut de les persones, especialment de la gent gran. I és que a la segona planta del centre s'ofereixen classes de ball així com d'exercicis de manteniment que contribueixen a l'envelliment actiu i a la socialització de les persones majors, un grup de població molt important en el poble. Pel que fa a la cultura, el barri compta amb l'emblemàtica Sala L'Horta, un espai escènic de titularitat privada té una capacitat per a més de 280 persones i és un autèntic referent cultural en tota la Comunitat Valenciana, amb una àmplia agenda d'espectacles i esdeveniments entre els quals destaquen especialment aquells destinats tant al públic escolar com familiar. Pel que fa a l'esport es compta amb una pista poliesportiva i una piscina oberta als mesos d'estiu.

ECONOMIA I OCUPACIÓ

Castellar-l'Oliveral compta amb una població en edat de treballar de 4.406 persones. En la divisió per raó de sexe ens trobem amb una presència sensiblement superior de dones (50,45%) que d'homes (49,47%) dins d'aquest grup. D'entre aquestes, 469 persones es troben en situació de desocupació: 178 homes i 261 dones. Existeixen 520 persones empresàries, de les quals 365 no compten amb persones contractades. També existeixen 50 persones que treballen en l'àmbit assistencial

familiar, i altres 40 que són membres d'una cooperativa. Pel que fa a la població activa del barri, destaquen llocs d'ocupació de tipus administratiu, seguit de professionals del sector de la restauració i del comerç amb 560 persones empleades. Els treballs relacionats amb la indústria ocupen 525 persones, mentre que es comptabilitzen 410 treballadors o treballadores no qualificades. Actualment existeixen un total de 87 persones treballadores autònomes.

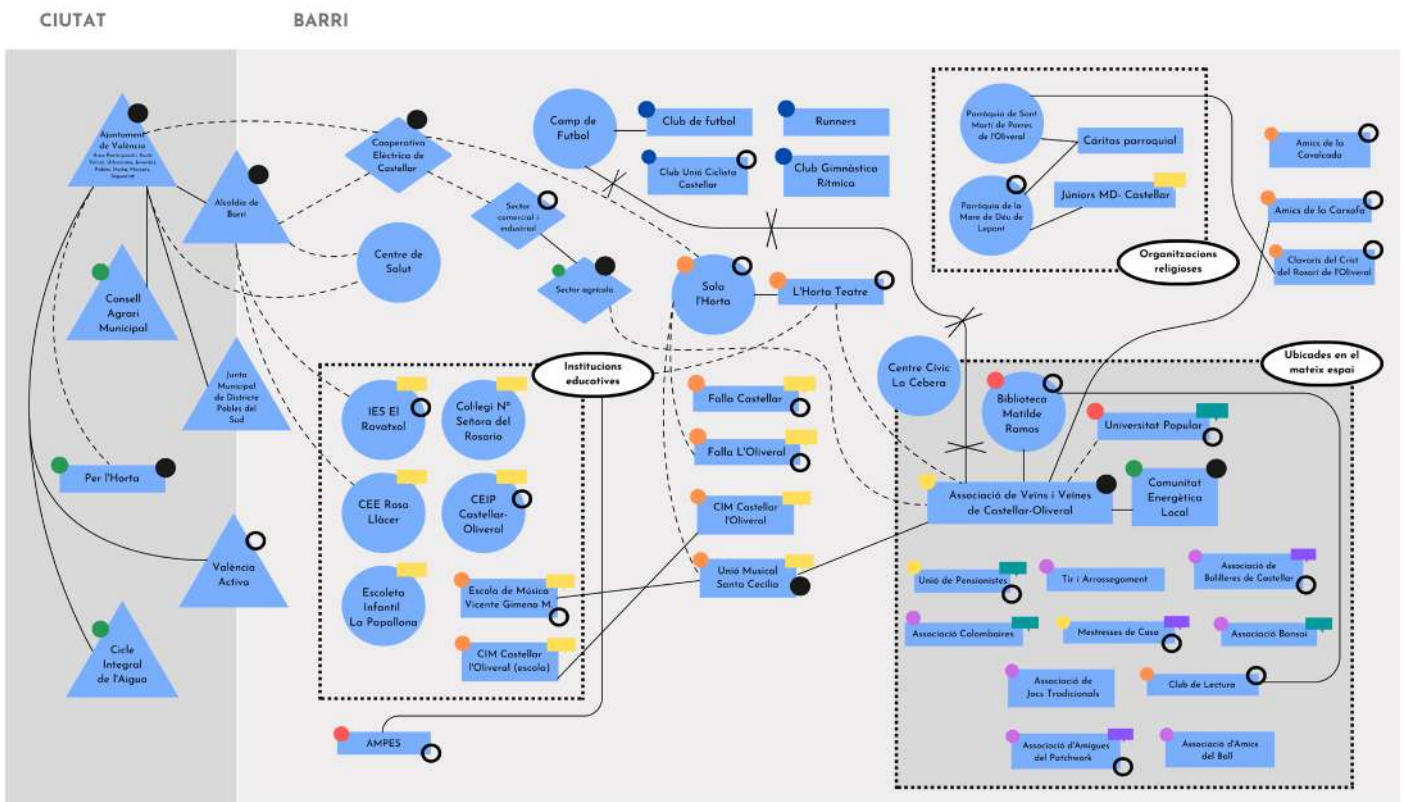

TEIXIT ASSOCIATIU

Castellar-l'Oliveral presenta un ric teixit d'entitats culturals i socials que treballen des del territori en diversos àmbits d'activitat. Destaquen les entitats veïnals i de defensa del territori entre les més actives d'aquests últims anys, però no perden força d'altres més vinculades a la tradició i els trets que defineixen una identitat de barri molt marcada, com ara les falles o les bandes

de música. Com a exemple d'aquesta diversitat, però especialment també de la seua importància i pes dins de la ciutat, trobem el cas de la Falla Gloria Corona Felicitat Tremolar, que és l'agrupació fallera més nombrosa de tota València amb vora 800 persones associades. O el cas de l'Associació de Veïnes i Veïns, amb més de 400 associades.

Sociograma d'agents

Font: Elaboració pròpia.

Llegenda d'elements

AUTODIAGNÒSTIC PARTICIPAT

La metodologia desplegada en la fase d'autodiagnòstic ha permés extreure una visió conjunta del territori que es presenta en les següents àrees:

- **Escena urbana: morfologia urbana, planificació, territori i espai públic**
- **Mobilitat: trànsit, zones d'aparcament, transport públic i mobilitats alternatives**
- **Horta**
- **Economia urbana: sectors productius i ocupació**
- **Serveis públics: educació, salut, administració i governança**
- **Convivència: gent gran, joventut i vulnerabilitats**
- **Cultura i esport**
- **Teixit associatiu i ciutadania organitzada**

ESCENA URBANA: MORFOLOGIA URBANA, PLANIFICACIÓ, TERRITORI I ESPAI PÚBLIC

La ubicació geogràfica de Castellar-Oliveral respecte de la resta de la ciutat de València és un dels fets que ha determinat precisament la seua configuració com a poble. El principal tret es l'aïllament, aquest és una evidència que s'ha constatat d'una manera transversal al llarg del procés, fet que en alguns casos és llegit també com un abandonament institucional per no haver compensat aquestes afeccions al territori amb altres beneficis per al barri: més i millors serveis públics, més connexió amb la resta de la ciutat i amb els barris i pobles. Pel que respecta a l'escena urbana, un dels principals problemes detectats és l'actual distribució dels carrers i, molt especialment, de la circulació i el trànsit de vehicles. En l'àmbit urbanístic, el barri del Dolç és una de les zones més vulnerables de Castellar-Oliveral. De fet, està catalogat com a Espai Urbà Sensible per l'Institut Valencià de l'Edificació a partir de diversos indicadors residencials, socioeconòmics i sociodemogràfics.

A més, cal destacar la importància d'allò que s'anomenen espais de transició entre horta i ciutat. Els espais de transició a Castellar-Oliveral són una constant. En aquests trobem un dels reptes als quals s'enfronta el barri per tal de compactar la zona urbanitzada i fer una transició tranquil·la fins a l'horta. Els i les participants en els tallers han

manifestat en diverses ocasions que calen actuacions de millora com ara: plantar més arbres i generar corredors d'ombra, instal·lar més bancs i zones de descans, més fonts públiques, així com més zones verdes destinades a la socialització, el joc i la realització d'activitats a l'aire lliure. Els joves, per la seua banda, troben a faltar més "innovació" en l'urbanisme, amb elements urbans més moderns, propis de la 'smart city' o jocs adaptats a les diverses edats als parcs públics.

En reiterades ocasions s'ha manifestat la necessitat d'agilitzar els procediments administratius i correspondre així a una ciutadania organitzada i activa que s'implica també en el disseny dels projectes, com va ser el cas de la plaça Figuereta, resultat d'un procés participatiu encapçalat per l'Associació de Veïns i Veïnes de Castellar-Oliveral.

Parlant d'urbanisme no es pot tampoc obviar l'important moment en què es troba l'Ajuntament de València: el procés de revisió del seu Pla General d'Ordenació Urbana. Conscients d'açò, des del barri entenen aquest moment com crucial per a planificar el futur del barri i garantir-ne la seua conservació, sense amenaçar l'horta, i apostant pel reverdiment urbà com a fórmula per a paliar o minimitzar els efectes de les infraestructures dures i grises.

MOBILITAT: TRÀNSIT, ZONES D'APARCAMENT, TRANSPORT PÚBLIC I MOBILITATS ALTERNATIVES

La proposta més reiterada ha sigut la relativa a la millora del transport públic, en concret l'autobús urbà de l'Empresa Municipal de Transport (EMT). Aquesta demanda presenta una transversalitat intergeneracional i s'accentua sobretot davant la necessitat d'acudir a altres indrets de València per tal de fer ús de serveis públics com l'Hospital General, LABORA o els serveis administratius del consistori oferits a Quatre Carreres.

Cal destacar que durant el transcurs d'elaboració de l'Estratègia s'han introduït canvis en el servei d'autobús, incrementant-se les línies i els horaris d'aquestes.

Per altra banda, entre les necessitats detectades destaca la creació d'una via de connexió ciclo-peatonal que recupere la possibilitat d'anar a peu a altres indrets de la ciutat, com es podia abans de la construcció de Mercavalència i de la creació del nou llit del Túria.

També es destaquen problemes de trànsit. En concret la ciutadania ha remarcat problemes en la zona d'accés al CEIP (final del carrer de l'Escultor Frederic Siurana) i els problemes de civisme amb aparcaments puntuals per damunt de la vorera, sobretot als Carrers Principal i Vicent Puchol, l'artèria principal del barri. També hi ha crítiques pel que fa a la distribució de les direccions, que sovint resulten confuses, i es requereix reordenar el trànsit per evitar embussos. També s'ha posat de manifest la necessitat de millorar el gaudi i la seguretat per part de les persones vianants, fent una trama urbana més pensada en els vianants que en el trànsit de vehicles. En darrer lloc, també es detecta una sèrie de demandes pel que fa a l'aparcament de cotxes. Aquesta problemàtica s'accentua amb una visió de futur a causa de la plaça la Figuereta que en l'actualitat és un descampat que funciona com a pàrquing.

HORTA

L'horta es un tret d'identitat del barri. Presenta valoració positiva unànime de la població, que no lleva una preocupació latent pel futur de la mateixa. Especialment entre els i les més majors hi ha una angoixa. Els testimonis dels treballadors i treballadores actuals al camp del barri afirmen que en l'actualitat és cada vegada més complicat mantenir una activitat econòmica rendible per les elevades despeses a les quals han de fer front (electricitat, combustible...). Diversos són els entrebancs que troben els llauradors i llauradores per a desenvolupar la seua activitat. Per una banda hi ha l'encariment de les despeses fixes, com s'apuntava més amunt. El preu de l'electricitat dels motors de reg o del combustible per a la maquinària i els vehicles agrícoles són els principals llastos. Però en el cas de Castellar-Oliveral també hi ha una despesa significativa més, i

aquesta és el preu de l'aigua la qual, afirmen diverses veus consultades, és més cara que a altres indrets de la ciutat de València perquè queda al marge del que rega el Tribunal de les Aigües i per tant no es poden acollir als seus avantatges.

Tot i que gran part dels terrenys rurals de Castellar-Oliveral són horta productiva, també hi ha un volum variable d'horts abandonats, els anomenats 'perduts'. Aquests terrenys són proclius a la concentració de plagues i brutícia, el que perjudica a les hortes confrontants obligant als i les llauradores a iniciar llargs procediments administratius per tal que s'actue i s'obligue a les persones propietàries a donar-ne una solució. Per a alguns, després d'uns anys en què la situació a l'horta de València s'ha estabilitzat, ordenat i millorat considerablement, és moment d'emprendre un important procés

d'educació a tres bandes: sector agrícola, ciutadania i administració. La convivència entre els tres estaments s'ha de garantir per tal de dissenyar un futur per a totes les parts. Per últim, cal fer menció a un fet del qual també s'ha tingut constància arran del procés d'elaboració d'aquest document i de les consultes realitzades. La configuració actual del barri, amb una trama urbana compacta i amb una trama d'horta amb edificacions i habitatges dispersos, ha contribuït a generar

altres problemes que s'han d'atendre i tenir en consideració: per una banda, la dispersió dels habitatges i la falta de vigilància ha generat situacions de inseguretat, patint robatoris en les cases i en els horts; i per altra banda, com s'apunta des de l'Alcaldia de Barri, l'horta contribueix també d'alguna manera a incrementar la sensació de soledat de les persones, especialment de les més majors, que viuen en aquestes zones.

ECONOMIA URBANA: SECTORS PRODUCTIUS I OCUPACIÓ

Durant l'elaboració de l'Estratègia Participativa, la principal demanda en l'àmbit de l'economia urbana s'ha centrat en la manca d'oferta comercial i laboral en el Castellar-l'Oliveral. L'estat comercial en els darrers anys és percebut pel veïnat com a decadent. La manca de relleu generacional ha provocat que els negocis tradicionals del municipi tanquen sense possibilitat de traspàs. Seguint aquesta línia també es presenta una crítica a la manca d'oferta en el territori, tan sols hi ha una cadena de supermercats, si es busca alguna major varietat s'han de desplaçar als recintes comercials de les localitats veïnes. En l'àmbit del comerç cal destacar que a Castellar-l'Oliveral es detecta una especial sensibilitat amb els productes agrícoles de KMO. Aquest fet provoca que iniciatives com el mercat 'Tasta la Nostra Terra', un mercat

de proximitat amb productes sostenibles i de l'entorn, tinga un alt nivell d'acceptació entre una ciutadania que reivindica noves fórmules de consum. No obstant això, hi ha una percepció generalitzada sobre la manca d'incentius per a poder emprendre un negoci en el Castellar-l'Oliveral.

Per altra banda, pel que fa al mercat laboral i a qüestions com l'atur i accés a l'ocupació, cal destacar que aquestes no han tingut un espai rellevant durant les diverses activitats d'autodiagnòstic celebrades. La creació d'ocupació es vincula directament amb una necessitat de consum o d'una falta de dinamisme en el barri, però la ciutadana no ha mostrat durant el procés una especial preocupació per una necessitat de generar llocs de treball per tal de reduir les xifres de desocupació.

SERVEIS PÚBLICS: EDUCACIÓ, SALUT, ADMINISTRACIÓ I GOVERNANÇA

Els veïns i veïnes de Castellar-Oliveral, valoren molt positivament el fet de comptar amb instal·lacions del Centre la Cebera que també acull els serveis d'alcaldia i de la Junta Municipal de Pobles del Sud. Principalment les persones més majors fan un ús encara presencial d'aquest servei administratiu, i és ací on primer acudeixen a resoldre dubtes o fer algun tràmit. Amb tot, és cert que el catàleg de serveis d'aquesta finestra municipal al barri és encara reduït, i és imprescindible acudir a altres punts centrals d'atenció per a completar algunes tramitacions. Aquesta circumstància, unida a un servei de transport públic catalogat com a insuficient pels veïns i veïnes, fa que la ciutadania perceba que hi ha poca descentralització dins de l'administració local, la qual es vista com "un mur", i en moltes ocasions afirmen sentir-se "abandonats" per part de l'Ajuntament i "aïllats". Amb tot, i a banda dels serveis que ofereix, s'assenyalen algunes deficiències a l'espai com ara no comptar amb cap persona que es faça càrrec de l'edifici, atenga el punt d'informació i tinga cura de l'espai, especialment en l'horari

d'obertura i tancament del mateix.

L'Alcaldia de Barri desenvolupa una important tasca de difusió de les activitats que es celebren al poble, tant organitzades des de la mateixa administració, com per altres entitats. Pel que respecta a altres serveis públics com l'atenció a la salut o l'educació, trobem grans diferències entre uns i altres. Mentre que la dotació de centres educatius és adient i correcta per a la ciutadania, qualificant aquest com un recurs positiu i endògen del territori, no passa el mateix amb els serveis sanitaris amb els quals compta el barri. Actualment, les instal·lacions del Centre de Salut, així com el servei que s'ofereix en elles, és una de les principals preocupacions del veïnat de Castellar-l'Oliveral. Amb tot, el veïnat troba a faltar serveis importants per a l'atenció especial de les persones com ara els Serveis Socials, ubicats a Quatre Carreres.

Per últim, durant el procés de consulta s'ha generat debat en diverses ocasions al voltant de dotar el barri amb serveis i equipaments específics com ara un Centre de Dia per a persones majors.

CONVIVÈNCIA: GENT GRAN, JOVENTUT I VULNERABILITATS

La ciutadania troba una sèrie de mancances que tenen incidència sobre la convivència. En primer lloc, les persones que treballen l'horta observen com d'uns anys a ara (en especial després de la pandèmia) s'han incrementat els petits robatoris en els camps, així com les deposicions canines que les persones propietàries dels animals no recullen. Pel que fa a la seguretat, la ciutadania ha reiterat una sèrie de qüestions com ara la percepció d'una mancança de control policial que provoca que la gent que actua de forma incívica (sobretot en qüestions vinculades al trànsit) se senta impune i cometa habitualment les mateixes faltes. La ciutadania afirma que hi ha hagut un gradual abandonament per part de les administracions i que la presència policial, tant local com nacional o Guàrdia Civil, s'ha

reduït de forma significativa.

Un dels blocs generacionals que majors desafiaments presenta en el barri és l'adolescència i la joventut. Les persones entre 14 i 31 anys detecten una absència d'oportunitats per poder dur a terme les seues activitats. D'altra banda, per a la joventut en edat d'emancipació es presenta com una greu dificultat l'accés l'habitatge. Les cases en Castellar-l'Oliveral tenen uns preus elevats i una antiguitat considerable, pel que resulta més rendible adquirir o llogar un habitatge en els pobles del voltant. Per altra banda, les persones majors o dependents troben a faltar una major oferta assistencial al barri, tant de personal de la sanitat pública, com dotacional.

CULTURA I ESPORT

La diversitat del teixit associatiu de Castellar-Oliveral, com s'explica al punt següent, també troba el seu reflex en el teixit cultural i esportiu del poble. Mostra d'açò són alguns exemples emblemàtics com la Sala l'Horta, companyia degana del teatre valencià, o la Falla Glòria Felicitat Tremolar de l'Oliveral, la més nombrosa de tota València. Entitats consolidades i representatives com les abans mencionades comparteixen protagonisme amb altres de creació més recent que, tot i tenir una vida més curta, han aconseguit establir-se i dinamitzar el barri. Aquest és el cas de l'Associació d'Amics de la Carxofa, entitat fundada l'any 2019 amb l'objectiu de recuperar una tradició centenària dels pobles del sud: el Cant de la Carxofa, una composició musical religiosa tradicional dels pobles de l'Horta Sud. Amb aquest divers, ric i dinamitzat ecosistema associatiu, és en el capítol d'equipaments i dotacions culturals i esportives on hi ha consens entre el veïnat a assenyalar mancances importants que determinen tant la pràctica esportiva com l'agenda cultural del poble. Primerament cal mencionar un conflicte latent que s'arrossega des de ja fa algun temps: el camp de futbol. Durant el procés participatiu s'ha detectat certa controvèrsia entre el veïnat precisament per la seua ubicació, al mig de l'horta, i pel fet que siga

d'ús exclusiu del club esportiu i no s'òbriga a altres entitats del barri. Per altra banda, en reiterades ocasions s'ha manifestat com la zona esportiva actual, ubicada a l'extrem sud-oest, manca igualment de falta d'usos, falta de vigilància i d'estar massa allunyada del nucli urbà, el que genera que siga un lloc procliu a la concentració de persones joves per a beure al carrer i altres actituds que generen inseguretat. A aquest respecte, cal assenyalar que durant el procés d'elaboració de l'Estratègia, la Fundació Esportiva Municipal de l'Ajuntament de València va anunciar la construcció d'un nou equipament esportiu de 2.700 metres quadrats situat en el solar existent al costat de l'actual piscina i pista coberta. Aquesta zona inclourà un espai de cal·listènia, una pista de bàsquet, dues pistes de pàdel així com una zona de jocs de xiquets i xiquetes i una plaça de socialització veïnal. Per últim, i respecte de les infraestructures culturals, la Sala l'Horta és l'espai de referència del barri. I val a dir que no tan sols del barri, ja que la Sala l'Horta ostenta un lloc destacat en el teixit cultural valencià en ser una de les sales teatrals pioneres en l'àmbit autonòmic. Tot i disposar d'un espai teatral de referència, el barri no compta amb cap espai més susceptible d'acollir activitats culturals amb un mínim d'infraestructura escènica.

TEIXIT ASSOCIATIU I CIUTADANIA ORGANITZADA

El teixit associatiu en el Castellar-l'Oliveral presenta una gran diversitat. A conseqüència de l'associacionisme veïnal al barri es desenvolupen una sèrie d'activitats que dinamitzen el territori des de diverses dimensions: acció cívica, educació, esports, festes, cultura, gastronomia, etc.

Les persones representants de les entitats veïnals han exposat les seues principals dificultats per tal de dur a terme les activitats. En primer lloc es critica l'excessiva càrrega burocràtica que s'hi ha de realitzar per tal de poder accedir a subvencions o permisos. A més, es detecta una gran manca d'interès en la gent jove per associar-se a alguna de les entitats existents o per crear-ne de noves. Per altra banda, tot i existir un complet ecosistema associatiu en el

Castellar-l'Oliveral, es detecta per part de les mateixes entitats com hi ha una sèrie de problemes per a comunicar-se o per a coordinar-se. No obstant això, són partidaris de crear sinergies per millorar l'estat del barri. Tot i ressaltar les problemàtiques detectades, també diagnostiquen una millora pel que fa a la capacitat de poder dur a terme activitats. Des de la inauguració en 2013 del Centre Social de la Cebera, la realització de les activitats s'ha facilitat i, a més, aquest s'ha erigit en un espai nuclear per a l'associacionisme del barri.

En resum, les opinions de la ciutadania evidencien l'existència d'una ampla base associativa i uns recursos que, units a la identitat del barri, poden ser les bases d'una realitat de ciutadania organitzada.

Resultats: Pla d'acció

ÀREA 1: RELACIONS VEÏNALS

- 1.1. Millorar els canals informatius i de difusió de les activitats
- 1.2. Dissenyar una campanya de comunicació institucional estable
- 1.3. Fomentar la participació social
- 1.4. Elaborar un mapa d'espais públics per a l'activitat ciutadana
- 1.5. Enfortir les relacions entre el teixit associatiu
- 1.6. Enfortir la imatge del poble-barri com a interès comú
- 1.7. Agilitzar la tramitació per a iniciar una activitat associativa
- 1.8. Oferir un servei municipal d'orientació i atenció a les associacions
- 1.9. Impulsar una Escola de Ciutadania

ÀREA 2: SERVEIS MUNICIPALS I ADMINISTRACIÓ

- 2.1. Promoure consultes ciutadanes i la participació ciutadana activa
- 2.2. Dotar de major autonomia a l'Alcaldia de Castellar-l'Oliveral
- 2.3. Fomentar la descentralització de l'administració i avançar cap a nous models
- 2.4. Dissenyar polítiques de compensació per les afeccions al territori dels Pobles del Sud
- 2.5. Consolidar canals informatius per a facilitar l'accés a ajudes/ subvencions

ÀREA 3: ESCENA URBANA

- 3.1. Pacificar i reordenar el trànsit
- 3.2. Soterrar contenidors
- 3.3. Impulsar l'habitatge públic
- 3.4. Millorar l'estat de conservació de la zona del Dolç
- 3.5. Millorar la urbanització de la Plaça de la Figuereta
- 3.6. Dissenyar un nou model de mobilitat urbana
- 3.7. Implementar el projecte de "colecamins"
- 3.8. Crear itineraris segurs per connectar amb la platja
- 3.9. Millorar la il·luminació de la zona de l'horta i les vies urbanes
- 3.10. Recuperar o rehabilitar edificacions d'horta en desús o estat l'abandó
- 3.11. Desimpermeabilitzar gradualment el sòl urbà
- 3.12. Incrementar el servei de transport públic col·lectiu (autobús)
- 3.13. Habilitar un carril ciclo peatonal que connecte el barri amb la resta de la ciutat

ÀREA 4: ECONOMIA URBANA

- 4.1. Promocionar el comerç local
- 4.2. Promoure la innovació amb els productes d'origen agrícola
- 4.3. Impulsar l'obertura de nous negocis
- 4.4. Crear una associació de comerciants del barri
- 4.5. Elaborar una guia de comerç local

ÀREA 5: HORTA

- 5.1. Millorar la urbanització dels espais de transició horta-ciutat
- 5.2. Comunicar ciclopeatonalment les rutes agrícoles
- 5.3. Ampliar la protecció de l'horta: eixamplar el parc natural (horta-marjal-Albufera)
- 5.4. Millorar les normatives de l'habitatge a l'horta
- 5.5. Impulsar el mercat de proximitat
- 5.6. Impulsar i afavorir un canvi en la noció del treball al camp
- 5.7. Organitzar jornades divulgatives per conèixer l'horta
- 5.8. Donar suport i incentivar l'ocupació juvenil en l'horta
- 5.9. Crear espais de formació per a l'agricultura
- 5.10. Millorar el manteniment de camins i sèquies (recuperar les sendes de ferradura)

ÀREA 6: CURES, JOVES, CONVIVÈNCIA

- 6.1. Reorganitzar l'escena urbana prioritzant les cures
- 6.2. Reverdir l'espai urbà per generar nous punts d'encontre
- 6.3. Incloure elements de mobiliari per al descans i la trobada
- 6.4. Dotar d'un servei de transport a demanda per a traslladar-se a l'hospital de referència
- 6.5. Incrementar l'assistència i els servei socials
- 6.6. Millorar les instal·lacions del Centre de Salut
- 6.7. Incrementar la presència d'agents de Policia
- 6.8. Crear un Centre de Dia per a les persones dependents i la gent gran
- 6.9. Potenciar els valors de poble impulsant nous punts de socialització
- 6.10. Millorar i crear nous equipaments vinculats amb la salut (zona esportiva, cobriment de la piscina, parcs urbans, etc)

